

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1939

Vragen van de leden **Cegerrek, Nijboer** en **van Dekken** (allen PvdA) aan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu over *overlast vanwege laagfrequent geluid* (ingezonden 22 april 2014).

Antwoord van Staatssecretaris **Mansveld** (Infrastructuur en Milieu) (ontvangen 13 mei 2014).

Vraag 1

Bent u bekend met de klachten van inwoners uit onder andere de gemeente Zuidhorn over de aanwezigheid van laagfrequent geluid?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat is de oorzaak van het laagfrequente geluid in die omgeving?

Antwoord 2

In de buurt van Grijpskerk (gemeente Zuidhorn) bevindt zich de grote gaswinningslocatie van de NAM. De ondergrondse gasopslag in Grijpskerk speelt een cruciale rol in de Nederlandse energievoorziening. Een aantal bewoners dichtbij de NAM-locatie (in respectievelijk Niehove, Kommerzijl en Zuidhorn) geeft volgens het RIVM¹ al geruime tijd aan hinder van laagfrequent geluid te ondervinden in hun woonomgeving. De eerste klachten dateren van 1996. Allen schrijven hun klachten toe aan de NAM-locatie in Grijpskerk. De klachten worden op zeer uiteenlopende wijze omschreven als: hoofdpijn, druk op oren, druk op maag, slaapklachten, trillen, een continue kwelling, een gevoel alsof je onder stroom gezet wordt. Enkele omwonenden gaven aan eerder contact met de GGD te hebben gehad, maar hierover is geen openbaar verslag beschikbaar. Er is zowel met de GGD als met de huisarts contact geweest, maar dit heeft niet geleid tot een vermindering van de klachten. Hoewel de bewoners unaniem de oorzaak bij de NAM leggen, is het geluid desgevraagd niet op alle locaties hetzelfde: op momenten dat de één last heeft, is dat bij de ander niet altijd zo. Zij hebben regelmatig contact met elkaar, en hebben meerdere malen de pers opgezocht om hun problemen kenbaar te maken. Ook is er regelmatig contact geweest met verschil-

¹ RIVM: advies LFG onderzoek Grijpskerk, briefrapport 609021101, I. van Kamp, 2009

lende medewerkers van de NAM. Dit heeft niet geleid tot een duidelijke diagnose, noch tot oplossingen.

Sinds 2006 is een aantal onderzoeken uitgevoerd door of in opdracht van de NAM.

Er zijn hierbij verschillende bronnen en activiteiten samenhangend met laagfrequent geluid geïdentificeerd, zoals centrifugeren, pompen, schudzeven, klep- en leidingengeluid, gaskoelers (ventilatoren), fakkels en een compressorinstallatie. Op basis van het eerste onderzoek, uitgevoerd in 2006, zijn geen definitieve conclusies getrokken. In 2008 werd bij vervolgonderzoek geconstateerd dat de mogelijke oorzaak een industrieel fornuis was. Gewezen werd op het feit dat vliegtuiglawaai een mogelijke oorzaak zou kunnen zijn. Er werd hierbij binnenshuis op de locatie Kommerzijl gemeten. Op basis van dit onderzoek is een aantal maatregelen getroffen. In een tweede onderzoek in 2008 werd geconstateerd dat ook andere industriële fornuizen de boosdoeners zouden kunnen zijn. Maatregelen aan de instellingen hiervan hadden geen effect, maar vervanging van de branderkop wel. Een onderzoek in januari 2009 toonde aan dat er geen laagfrequent geluid meer geproduceerd werd. Omdat de bewoners aangaven dat hun klachten aanhielden, werd er op advies van RIVM en de Inspectie VROM in 2009 en 2010 door NLR² een uitgebreid meet- en laboratoriumonderzoek uitgevoerd. Dat heeft geen relatie kunnen leggen tussen de klachten en bronnen van laagfrequent geluid in de omgeving. Veel van de gemeten niveaus die aan de NAM gerelateerd konden worden, lagen overigens beneden de gehoorrens. De niveaus boven de gehoordrempel hebben mogelijk een andere of natuurlijke oorsprong.

Vraag 3

Welke acties heeft u ondernomen naar aanleiding van de brief van de burgemeester van Zuidhorn, die op 11 februari 2013 aan u is gericht, waarin deze problemen onder uw aandacht zijn gebracht?

Antwoord 3

In dit specifieke geval is uit onderzoek geen duidelijke oorzaak voor de klachten naar voren gekomen. De beschikbare onderzoeksresultaten geven dan ook geen aangrijpingspunten meer voor aanpak van één of meerdere bronnen van het laagfrequente geluid. Ik heb de burgemeester van Zuidhorn bij brief van 19 augustus 2013 over mijn conclusies geïnformeerd. Het feit dat er in dit geval geen duidelijk aanwijsbare oorzaak voor de klachten over laagfrequent geluid is gevonden, is overigens geen buitengewoon verschijnsel. Naar schatting³ kan in een derde van de gevallen waarin geklaagd wordt over laagfrequent geluid geen duidelijk aanwijsbare oorzaak voor de klachten gevonden worden.

² NLR:Analyse onderzoek laagfrequent geluid gemeente Zuidhorn, NLR-CR-2010-266, 2010

³ – Meldpunt Milieu en Gezondheid, 2009

– RIVM, Factsheet laagfrequent geluid, briefrapport 0075/2013 DMG/RvP/lvK, 2013